

Οί έορτές και ή απόδοσή τους

του κ. Αλεξάνδρου Μ. Σταυροπούλου
Όμ. Καθηγητού του Πανεπιστημίου Αθηνών

*[Όμιλία σε άγρυπνία (20^η πρὸς 21^η Μαΐου 2010), ἐπὶ τῇ ἀποδόσει τῆς έορτῆς τῆς Αναλήψεως
καὶ τῆς έορτῆς τῶν Αγίων Κωνσταντίνου καὶ Ελένης, στὸν Ι. Ναὸ τῆς Αγίας Αἰκατερίνης,
Πλατεία Αλεξάνδρας στὴν Καστέλλα (Πειραιᾶ)]*

Σεβαστοὶ Πατέρες, ἀγαπητοὶ ἀδελφοὶ καὶ ἀδελφές ἐν Κυρίῳ.

Κάνοντας ὑπακοή στὸν π. Ἰωάννη (Σαρρῆ) δέχτηκα κατὰ ἐπιθυμίαν του νὰ πῶ δυὸ λόγια γιὰ τὴ σημερινή ἡμέρα κατὰ τὴν ὁποίαν ἀποδίδεται ἡ έορτὴ τῆς Αναλήψεως καὶ τιμοῦμε τὴ μνήμη τῶν αγίων θεοσέπτων βασιλέων καὶ ἰσαποστόλων Κωνσταντίνου καὶ Ἐλένης.

Μὲ τὴ λέξη ἀπόδοση πολλὰ ἐννοοῦνται σήμερα: ἀποδίδω εὐθύνες σὲ κάποιον, οἱ καταθέσεις μου στὴν τράπεζα ἀποδίδουν κάποια κέρδη, μία προσπάθειά μου ἀποδίδει καρπούς. Στὴν ἐκκλησιαστικὴ γλώσσα σημαίνει τὴν μετὰ πάροδο ὀκτῶ συνήθως ἡμερῶν ἐπανάληψη τῆς έορτῆς πού μ' αὐτὸν τὸν τρόπο ἡ διάρκειά της παρατείνεται μεθεορτίως μέχρις αὐτὴ τὴν ἡμέρα.

Αὐτὸ σημαίνει ὅτι ὁ έορτασμός δὲν εἶναι στιγμιαῖος. Γιορτάσαμε ἀνήμερα καὶ τελειώσαμε. Εἶναι τόσο μεγάλο τὸ γεγονός πού δὲν γίνεται νὰ τὸ ἀφομοιώσουμε σὲ μία μόνο ἡμέρα. Σκεφτεῖτε ὅτι τὸ Πάσχα τὸ ζοῦμε γιὰ σαράντα ὀλόκληρες ἡμέρες. Ἀποδίδουμε, δηλαδή, τὴν έορτὴ μετὰ ἀπὸ σαράντα ἡμέρες. Ζήσαμε κι εὐχαριστηθήκαμε καὶ θυμηθήκαμε ὅλα αὐτὰ τὰ γεγονότα γιὰ πολὺ καιρὸ ἔτσι ὥστε νὰ τὰ ἐμπεδώσουμε. Κι ἔτσι εἴμαστε σὲ θέση νὰ κατευοδώσουμε αὐτὸ τὸ γεγονός πού γιορτάσαμε.

Ἐπιτρέψτε μου, νὰ μεταφράσω ἐλεύθερα τὴ λέξη ἀπόδοση μὲ τὴ λέξη κατευόδιο. Κατευοδώνουμε τὴ γιορτὴ κι εὐχόμεστε πάλι, τὸν κατάλληλο χρόνο, νὰ ἐπιτρέψει ὁ Θεὸς νὰ ξαναγιορτάσουμε. Τὸ ἴδιο ἀκριβῶς γίνεται καὶ μὲ τὴν έορτὴ τῆς Αναλήψεως πού τὴν ἀποδίδουμε σήμερα. Ἡ καρδιά μας σφίχτηκε μαζί μὲ τῶν μαθητῶν πού ἔβλεπαν τὸν Κύριο νὰ ἐξαφανίζεται στὸν Οὐρανό. Ἀλλὰ ὁ Κύριος τοὺς ὑποσχέθηκε τὸν ἐρχομὸ τοῦ Αγίου Πνεύματος καὶ τοὺς χαροποίησε, τοὺς γέμισε χαρὰ μὲ

ένα άλλο γεγονός που τους έκανε να ελπίζουν και για την δική Του επιστροφή, όπως τους διαβεβαίωναν οι άγγελοι.

Μ' αυτόν τον τρόπο πραγματοποιείται μία σκυταλοδρομία. Η μία γιορτή παραδίδει τη σκυτάλη στην επόμενη γιορτή που έχει τα δικά της βιώματα, τα δικά της μηνύματα. Κι αυτή διαρκεί για κάποιο διάστημα έτσι ώστε να μπορέσουμε να τ' αφομοιώσουμε σε βάθος. Για παράδειγμα, μεθαύριο με την έορτή της Πεντηκοστής, θυμόμαστε και εορτάζουμε την κάθοδο του Αγίου Πνεύματος στους μαθητές και την ιδρυτική πράξη της Εκκλησίας μας και γευόμαστε τους καρπούς Του μέσα από τα Μυστήρια της Εκκλησίας μας. Ζώντας όμως καθ' όλη την επόμενη εβδομάδα -που ξεκινάει με την έορτή του Αγίου Πνεύματος και τελειώνει με την απόδοση της έορτής της Πεντηκοστής το επόμενο Σάββατο- το γεγονός της Πεντηκοστής, έχουμε την ευκαιρία ν' αφιερώσουμε την κάθε ημέρα σε ένα από τα χαρίσματα και τους καρπούς του Πνεύματος που απαριθμεί ο Απόστολος Παῦλος στην προς Ρωμαίους (12, 6-8) ή στην προς Γαλάτας (5, 22-23) επιστολή του (ἀγάπη, χαρά, ειρήνη, μακροθυμία, καλοσύνη, ἀγαθότητα, πραότητα, ἐγκράτεια).

Έτσι ζούμε σε μία συνέχεια τη ζωή της Εκκλησίας, όχι αποσπασματικά· με το νοῦ μας συγκεντρωμένο σε κάθε φάση και με τρόπο αγωνιστικό. Το όλον δένεται σε μία ένότητα. Έτσι συμπίπτει ή απόδοση της Αναλήψεως με μία άλλη γιορτή, και θα ἔλεγα με μία μερική εκπλήρωση της ἀναγγελίας τῶν ἀγγέλων για τὸν ἐρχομὸ τοῦ Κυρίου και τὴν ἐπανεμφάνισή Του.

Τὸ διαπιστώνουμε στὴ ζωὴ τοῦ Μεγάλου Κωνσταντίνου πὸν τὸν προόρισε, ὅπως και τὸν Ἀπόστολο Παῦλο, ὡς σκεῦος ἐκλογῆς ἐμπιστευόμενος μία ιδιαίτερη ἀποστολή στὸν καθένα. Σύμφωνα με τὰ καταγεγραμμένα σε ἱστορικὰ ἀλλὰ και στὰ λειτουργικὰ κείμενα (συναξάρι, ὕμνους), ὁ Κύριος εἶδε τὸ «καθαρόν της ψυχῆς» τοῦ Κωνσταντίνου και ἐμφανίστηκε στὸν ὕπνο του («κατὰ τοὺς ὕπνους ἐνεφάνισεν αὐτῷ ἑαυτόν»). Ἡ πρώτη προσέγγιση και ἐπαφή. Δὲν ἔμεινε ὅμως μόνο στὸ ὄνειρο. Τὴν ἐπομένη ἡμέρα, μέρα μεσημέρι, ὁ φιλόανθρωπος Θεὸς ἐμφανίσθηκε πάλι στὸν Κωνσταντῖνο και σε ὅσους ἦταν ἄξιοι και τοῦ παραστέκονταν και χάραξε στὸν οὐρανὸ με ἀστέρια τὸ σημεῖο τοῦ Σταυροῦ πάνω στὸ ὁποῖο ἦταν γραμμένο τὸ Ἐν τούτῳ νίκα.

Μ' αὐτὸν τὸν τρόπο ξεκίνησε μία πορεία ζωῆς τοῦ Κωνσταντίνου, πὸν σηματοδεύτηκε βέβαια ἀπὸ τὴ νίκη του ἐναντίον τοῦ Μαξεντίου στὴ μάχη τῆς γέφυρας Μιλβίας στὶς 28 Ὀκτωβρίου τοῦ 312 και τὰ θαυμαστά

γεγονότα εκείνης τῆς ἡμέρας, ἀλλὰ συνεχίστηκε, ὑπὸ τὸ κράτος τῆς μεγάλης συναντήσεώς του με τὸν Κύριο καὶ τὴν Ἐκκλησία Του, μέχρι τὸ θάνατό του στὶς 22 Μαΐου τοῦ 337.

Τὸ ἔναυσμα δόθηκε με ἐκείνο ποὺ ἀναφέρεται στὸ συναξάρι τῆς ἡμέρας: «Διὸ θαρρήσας τῷ τύπῳ τοῦ Τιμίου Σταυροῦ». Ὅλα αὐτὰ ἔγιναν ἀφοῦ πῆρε θάρρος με τὸν τύπο τοῦ Τιμίου Σταυροῦ. Γνωρίζουμε ὅτι ἀνέθεσε στὴν μητέρα του τὴν Ἁγία Ἑλένη τὴν ἀποστολὴ νὰ ἀναζητήσῃ τὰ Τίμια ξύλα στὸ χωρὸ ποὺ μαρτύρησε ὁ Κύριος καὶ αὐτὴ νὰ ἔχει τὴ μεγάλη χαρὰ νὰ τὰ βρεῖ καὶ νὰ ἐπαναφέρει μέρος στὴν Κωνσταντινούπολη. Θυμηθεῖτε ὅτι στὴν ἀκολουθία τοῦ γάμου ὁ ἱερέας εὐχεται στοὺς νεονύμφους νὰ ἔχουν τὴν χαρὰ ἐκείνη «ἦν ἔσχεν ἡ μακαρία Ἑλένη, ὅτε εὔρε τὸν Τίμιον Σταυρόν».

Ἡ Ἐκκλησία μας δικαίως τιμᾷ τὴν μνήμη τῶν θεοστέπτων βασιλέων καὶ ἰσαποστόλων Κωνσταντίνου καὶ Ἑλένης, θεωροῦσα ὅτι ὁ Μ. Κωνσταντῖνος, ὅπως καὶ ὁ Ἀπόστολος Παῦλος, «οὐκ ἐξ ἀνθρώπων δεξάμενος τὴν κλῆσιν, τοῦ Σταυροῦ τὸν τύπον ἐν οὐρανῷ, θεασάμενος», καθὼς τονίζει τὸ Ἀπολυτίκιον τῆς Ἑορτῆς.

Διὰ πρεσβειῶν των ἄς «ἀποδώσουμε» καρποὺς ἀγαθούς.